

Ветеринариялық санитария бойынша қызметтегі кәсіби стандартты бекіту туралы

Күшін жойған

Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2014 жылғы 21 қаңтардағы № 20/37 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2014 жылы 21 мамырда № 9460 тіркелді. Күші жойылды - Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2020 жылғы 20 желтоқсандағы № 393 бұйрығымен

Ескерту. Күші жойылды – ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 20.12.2020 № 393 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2007 жылғы 15 мамырдағы Қазақстан Республикасы Еңбек кодексінің 138-5 бабының 3 тармағына және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2013 жылғы 29 сәуірдегі "Кәсіптік стандарттарды әзірлеуге 2013 жылға қаражат бөлу және оны пайдалану қағидаларын бекіту туралы" № 406 қаулысына сәйкес, **БҰЙЫРАМЫН** :

1. Ветеринариялық санитария бойынша қызметтегі кәсіби стандарт бекітілсін.
2. Ветеринария және тамақ қауіпсіздігі департаменті (Г.С. Нуртазина), Ветеринариялық бақылау және қадағалау комитеті (Р.Ж. Құрманов) Қазақстан Республикасының заңнамасында бекітілген тәртіппен кәсіби стандартты енгізуге шаралар қабылдасын.
3. Әлеуметтік саясат басқармасы (С.С. Лепешко) осы бұйрықты заңнамада белгіленген тәртіппен Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелуін және ресми жариялануын қамтамасыз етсін.
4. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау Әлеуметтік саясат басқармасына (С.С. Лепешко) жүктелсін.
5. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Министр

А.Мамытбеков

Келісілген
Қазақстан Республикасы
Еңбек және халықты
әлеуметтік қорғау министрі
Т. Дүйсенова _____

2014 жылғы 7 сәуір

Қазақстан Республикасы
Ауыл шаруашылығы министрінің
2014 жылғы 21 қаңтардағы
№ 20/37 бұйрығымен
бекітілген

Ветеринариялық санитария бойынша қызметтегі кәсіби стандарты

1. Жалпы ережелер

1. Ветеринариялық санитария бойынша қызметтегі кәсіби стандарт (бұдан әрі - КС):

1) кәсіби білім беру мен еңбек салалары арасындағы қарым-қатынасты реттеуге;

2) кәсіби қайта даярлау мен білігін көтеруді дайындау бағдарламаларын әзірлеу талаптарының мерзімін белгілеуге;

3) аттестациялау мен сертификаттауда қызметкерлердің құзыреттілігін бағалау талаптарының мерзімін белгілеуге;

4) кәсіби қызметтің мәніне бірыңғай талаптар әзірлеуге, еңбек нарығының заманауи талаптарына жауап беретін біліктілік талаптарын жаңартуға;

5) персоналды басқару саласындағы кең ауқымды міндеттерді шешуге;

6) білім беру стандарттарын, оқу жоспарларын, модульдік оқу бағдарламаларын әзірлеу, сондай-ақ тиісті оқу-әдістемелік материалдарды әзірлеуге;

7) кәсіби даярлығын бағалаудан өткізу және мамандар біліктіліктерінің сәйкестіктерін растауға арналған.

2. КС негізгі пайдаланушылары:

1) білім беру мекемелері түлектері, жұмысшылар;

2) ұйымдардың басшылары мен жұмысшылары, ұйымдардың персоналды басқару бөлімшелерінің басшылары мен мамандары;

3) білім беру бағдарламаларын әзірлейтін мамандар;

4) мамандардың кәсіби даярлығын бағалау және біліктігіне сәйкестігін растау саласындағы мамандар.

3. КС негізінде кәсіпорындар қызметінің функционалдық үлгілеріне, лауазымына, қызметкерлердің білігін арттыру, аттестациядан өткізу, еңбекке ынталандыру жүйесіне ішкі, корпоративті стандарттар және басқалар әзірленуі мүмкін.

4. Осы КС-да төмендегі терминдер мен анықтамалар қолданылады:

1) біліктілік – жұмысшының еңбек қызметінің нақты түрін орындауға кәсіби дайындық дәрежесі;

2) біліктілік деңгейі\білікті деңгейі – атқарылатын жұмыстардың күрделілігі, дербестігі мен жауаптылығы көрінетін қызметкердің біліктілігіне (құзыреттілігіне) қойылатын талаптар деңгейі;

3) еңбек пәні - белгілі бір еңбек құралдарының көмегімен өнім жасау мақсатында қызметкердің іс-қимылы бағытталатын зат;

4) еңбек құралы – қызметкердің еңбек мәнін бастапқы күйден өнімге айналдыру үшін пайдаланатын құралдары;

5) еңбек қызметінің түрі – еңбек функцияларының тұтас жиынтығымен және оларды орындау үшін қажетті құзыреттілікпен құрылған кәсіби қызмет саласындағы құрамдас бөлік;

6) еңбек функциясы – бизнес-процеспен анықталатын және олардың еңбек қызметінің нақты түрінің шеңберінде орындалуы үшін тиісті құзыреттіліктің болуын көздейтін еңбек әрекеттерінің интеграцияланған және тиісінше автономды жиынтығы;

7) кәсіби қызмет саласы – ортақ интеграцияланған негізі (ұқсас және жуық мәндер, объектілер, технологиялар, соның ішінде еңбек құралдары) және еңбек функцияларының ұқсас жиынтығын және оларды орындау үшін құзыреттілікті көздейтін саланың еңбек қызметі түрлерінің жиынтығы;

8) КС – нақты кәсіби қызмет саласындағы еңбек сапасы мен жағдайы, біліктілігі, құзыреттілігі, мазмұны деңгейіне қойылатын талаптарды айқындайтын стандарт;

9) КС бірлігі – осы қызмет түрі үшін тұтас, аяқталған, тиісінше автономды және маңызды болып табылатын нақты еңбек функциясының ашық сипаттамасынан тұратын КС құрылымдық элементі;

10) кәсіп – арнайы дайындықтың, жұмыс тәжірибесінің нәтижесінде пайда болған арнайы білімді, ептілікті және практикалық дағдыларды талап ететін және білімі туралы тиісті құжаттармен нақтыланатын адамның еңбек қызметінің негізгі түрі;

11) құзыреттілік – қызметкердің кәсіби қызметте білімін және іскерлігін қолдану қаблеті;

12) лауазым – лауазымдық өкілеттіктер мен лауазымдық міндеттер шеңбері жүктелген жұмыс берушінің құрылымдық бірлігі;

13) міндет – нақты бір еңбек мәндері мен құралдарын пайдалана отырып еңбек функциясын іске асырумен және нәтижеге қол жеткізумен байланысты іс-қимыл жиынтығы;

14) сала – шығарылатын өнімнің, өндіріс технологиясының, негізгі қорлар мен жұмыс істейтіндердің кәсіби дағдыларының жалпылығы тән кәсіпорындар мен ұйымдардың жиынтығы;

15) салалық біліктілік шеңбері (бұдан әрі - СБШ) – салада құпталатын біліктілік деңгейлерінің құрылымдалған сипаттамасы;

16) ұлттық біліктілік шеңбері (бұдан әрі - ҰБШ) – еңбек нарығында құпталатын біліктілік деңгейлерінің құрылымдалған сипаттамасы;

17) функционалдық карта – әр түрлі кәсіби қызметтер саласының шеңберінде белгіленген, қызметкер орындайтын еңбек қызметінің түрінің еңбек функциялары мен кәсіби міндеттерінің құрылымданған сипаттамасы.

2. КС паспорты

5. Экономикалық қызмет түрі (кәсіби қызмет саласы) Қазақстан Республикасының Мемлекеттік жіктеушісі 03- 2007 75.00 ветеринарлық қызмет, мал шаруашылығы өнімдерінің ветеринарлық-санитарлық сараптамасы.

6. Экономикалық қызмет түрінің негізгі мақсаты: жануарлар ауруларын алдын алу, залалсыздандыру, дәрілеу мен дератизация, мал шаруашылығы өнімдерін ветеринарлық-санитарлық талдау.

КС ветеринарлық қызметі саласындағы жануарлық шығу өнімдері бойынша, мал шаруашылығы үй-жайларын залалсыздандыру бойынша қызметтер кәсіби қызмет саласында еңбек мәніне, сапасына, жағдайына және қызметкерлердің білігі мен құзыреттілігіне қойылатын талаптарды белгілейді..

7. Қызмет түрлері, кәсіптер, біліктілік деңгейлері осы КС 1-қосымшасында берілген.

Стандарт талаптары қызмет түрлеріне және осы саланың төмендегі кәсіптеріне жатады:

- ветеринарлық санитар;
- ветеринарлық препаратшы;
- мал дәрігері-бактериолог;
- вирусолог;
- токсиколог;

3. Еңбек қызметі (кәсіп) түрлерінің карточкасы

1-параграф. Ветеринарлық санитар

8. СБШ бойынша біліктілік деңгейі – 3.

9. Лауазымның мүмкін атаулары: ветеринарлық санитар.

10. "Ветеринарлық санитар" кәсібі субъектінің негізгі қызметін жүзеге асыруға байланысты міндеттерді білуге және атқара білуге міндеттейді: ауру жануарларға көмек көрсету, ветеринарлық бұқаралық шараларға қатысу.

11. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланысы осы КС 2-қосымшасының 1-кестесінде көрсетілген.

12. Ветеринарлық санитардың еңбек шарттарына, біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар осы КС 2-қосымшасының 2-кестесінде көрсетілген.

13. Еңбек функцияларын айқындайтын, ветеринарлық санитар орындайтын, КС бірліктерінің тізбесі осы КС 2-қосымшаның 3-кестесінде көрсетілген.

14. Ветеринарлық санитардың орындайтын КС бірліктерінің сипаттамасы және еңбек әрекеттері осы КС 2-қосымшасының 4-кестесінде көрсетілген.

15. Ветеринарлық санитардың құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар осы КС 2-қосымшасының 5-кестелерінде көрсетілген.

2-параграф. Ветеринарлық препаратшы

16. СБШ бойынша біліктілік деңгейі – 3.

17. Лауазымның мүмкін атаулары: ветеринарлық препаратшы.

18. "Ветеринарлық препаратшы" кәсібі субъектінің негізгі қызметін жүзеге асыруға байланысты міндеттерді білуге және атқара білуге міндеттейді: құнарлы ортаны, бояуды дайындау, зертханалық препараттарды әзірлеу.

19. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланысы осы КС 3-қосымшасының 1-кестесінде көрсетілген.

20. Ветеринарлық препаратшының еңбек шарттарына, біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар осы КС 3-қосымшасының 2-кестесінде көрсетілген.

21. Еңбек функцияларын айқындайтын, ветеринарлық препаратшы орындайтын, КС бірліктерінің тізбесі осы КС 3-қосымшаның 3-кестесінде көрсетілген.

22. Ветеринарлық препаратшының орындайтын КС бірліктерінің сипаттамасы және еңбек әрекеттері осы КС 3-қосымшасының 4-кестесінде көрсетілген.

23. Ветеринарлық препаратшының құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар осы КС 3-қосымшасының 5-кестесінде көрсетілген.

3-параграф. Мал дәрігері – бактериолог

24. СБШ бойынша біліктілік деңгейі – 5-7.

25. Лауазымның мүмкін атаулары: мал дәрігері-бактериолог, бас дәрігер-бактериолог, бас мал дәрігері.

26. "Мал дәрігері (бактериолог)" кәсібі субъектінің негізгі қызметін жүзеге асыруға байланысты міндеттерді білуге және атқара білуге міндеттейді: бактериологиялық зерттеулерді жүргізу.

27. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланысы осы КС 4-қосымшасының 1-кестесінде көрсетілген.

28. Мал дәрігері-бактериологтың еңбек шарттарына, біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар осы КС 4-қосымшасының 2-кестесінде көрсетілген.

29. Еңбек функцияларын айқындайтын, мал дәрігері-бактериолог орындайтын, КС бірліктерінің тізбесі осы КС 4-қосымшаның 3-кестесінде көрсетілген.

30. Мал дәрігері-бактериологтың орындайтын КС бірліктерінің сипаттамасы және еңбек әрекеттері осы КС 4-қосымшасының 4-кестесінде көрсетілген.

31. Мал дәрігері-бактериологтың құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар осы КС 4-қосымшасының 5, 6, 7-кестелерінде көрсетілген.

4-параграф. Вирусолог

32. СБШ бойынша біліктілік деңгейі – 5-7.

33. Лауазымның мүмкін атаулары: вирусолог.

34. "Вирусолог" кәсібі субъектінің негізгі қызметін жүзеге асыруға байланысты міндеттерді білуге және атқара білуге міндеттейді: вирусологиялық зертханалық зерттеулерді жүргізу.

35. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланысы осы КС 5-қосымшасының 1-кестесінде көрсетілген.

36. Вирусологтың еңбек шарттарына, біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар осы КС 5-қосымшасының 2-кестесінде көрсетілген.

37. Еңбек функцияларын айқындайтын, вирусолог орындайтын, КС бірліктерінің тізбесі осы КС 5-қосымшаның 3-кестесінде көрсетілген.

38. Вирусологтың орындайтын КС бірліктерінің сипаттамасы және еңбек әрекеттері осы КС 5-қосымшасының 4-кестесінде көрсетілген.

39. Вирусологтың құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар осы КС 5-қосымшасының 5, 6, 7-кестелерінде көрсетілген.

5-параграф. Токсиколог

40. СБШ бойынша біліктілік деңгейі – 5-6.

41. Лауазымның мүмкін атаулары: токсиколог.

42. "Токсиколог" кәсібі субъектінің негізгі қызметін жүзеге асыруға байланысты міндеттерді білуге және оларды атқара білуге міндеттейді: патологиялық материалдың улану деңгейін анықтау.

43. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланысы осы КС 6-қосымшасының 1-кестесінде көрсетілген.

44. Токсикологтың еңбек шарттарына, біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар осы КС 6-қосымшасының 2-кестесінде көрсетілген.

45. Еңбек функцияларын айқындайтын, токсиколог орындайтын, КС бірліктерінің тізбесі осы КС 6-қосымшаның 3-кестесінде көрсетілген.

46. Токсикологтың орындайтын КС бірліктерінің сипаттамасы және еңбек әрекеттері осы КС 6-қосымшасының 4-кестесінде көрсетілген.

47. Токсикологтың құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар осы КС 6-қосымшасының 5 -кестелерінде көрсетілген.

4. КС әзірлеушілері

48. КС әзірлеушісі Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрлігі болып табылады.

49. Келісу парағы, КС сараптамасы мен тіркелуі осы КС 7 - қосымшасында көрсетілген.

Ветеринариялық санитария
бойынша қызметтегі
кәсіби стандартының
1-қосымшасы

Қызмет түрлері, кәсіптер, біліктілік деңгейлері

№ р/с	Қызмет түрі атауы	Еңбек нарығы тенденцияларын есепке алғандағы кәсіп атауы	01-2005 Қазақстан Республикасы мемлекеттік кәсіптер жіктеуішісіне сәйкес кәсіптер атауы	С Б Ш біліктілік деңгейлері
1	Ветеринарлық санитария	Ветеринарлық санитар	Ветеринарлық санитар	3
2	Ветеринарлық санитария	Ветеринарлық препаратшы	Ветеринарлық препаратшы	3
3	Ветеринарлық санитария	Мал дәрігері (бактериолог)	Мал дәрігері (бактериолог)	5-7
4	Ветеринарлық санитария	Вирусолог	Вирусолог	5-7
5	Ветеринарлық санитария	Токсиколог	Токсиколог	5-6

Ветеринариялық санитария бойынша
қызметтегі
кәсіби стандартының
2-қосымшасы

1-кесте. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланысы

Қазақстан Республикасы мемлекеттік кәсіптер жіктеуіші (МКЖ)

Базалық топ	5139 Ветеринариялық санитар
Қазақстан Республикасы жұмысшылар кәсіптері мен жұмыстарының бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтағышы (БТБА)	
Шығарылым, БТБА тарауы	64-шығарылым, тарау: Мал шаруашылығындағы жұмыс
БТБА бойынша кәсібі	Ветеринариялық санитар
СБШ біліктілік деңгейі	БТБА бойынша разрядтар
3	3-4

2-кесте. Ветеринариялық санитардың еңбек шарттарына, біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар

Кәсібі бойынша мүмкін жұмыс орындары (кәсіпорын, ұйым)		Мал шаруашылығы бағытындағы фермерлік, шаруа қожалығы, ұжымдық шаруашылықтар, акционерлік қоғамдар, өндірістік бірлестіктер, жауапкершілігі шектеулі серіктестер
Зиянды және қауіпті еңбек жағдайлары		Зақымданушылық қаупі, індетті аурулармен ауыратын малды қарау, зерттеуге сынама іріктеу кезінде ауруды жұқтыру қаупі
Жұмысқа жіберудің ерекше шарттары		Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес
С Б Ш біліктілік деңгейі	Кәсіптік білім беру және оқыту деңгейі	Қажетті еңбек тәжірибесі
3	Практикалық тәжірибесіз негізгі орта білім базасында жалпы орта білімі немесе техникалық және кәсіби білімі болған жағдайда практикалық тәжірибе және/немесе кәсіби дайындық (бір жылға дейін кәсіби дайындықты ұйымдастыру базасындағы курстар немесе кәсіпорында оқыту)	Талап етілмейді

3-кесте. Ветеринариялық санитар орындайтын, еңбек функцияларын анықтайтын, КС бірліктерінің тізбесі

Еңбек функцияларының шифры	Еңбек функциясының атауы (кәсіби стандарттың бірлігі)
1	Жаппай егу жүргізу, жанауарларды аппараттар мен механизмдер көмегімен өңдеу кезінде; жануарлар өліктерін патологоанатомиялық сою және жою кезінде ветеринарлық мамандарға көмек көрсету
2	Залалсыздандырушы ерітінділерді дайындау. Залалсыздандыру, дәрілеу және дератизацияны жүргізу. Санитарлық режимді сақтау

4-кесте. Ветеринариялық санитар орындайтын КС бірліктерінің сипаттамасы

Еңбек функцияларының шифры	Еңбек заттары	Еңбек құралдары	Міндеттер (еңбек іс-әрекеттері)
	Жануарлар, құстар	Емдік дәрі-дәрмектер, вакциналар, медикаменттер,	

1	және балықтар	шприц, инъекция инелері, түтік шынылар	1-1) Жанауарларды аппараттар мен механизмдер көмегімен жаппай егу
	Жануарлар, құстар және балықтар	Зертханалық зерттеу нәтижелері, ауру жануарларды есепке алу журналы	1-2) Зертханаға жіберу үшін патологиялық материалды дайындау. Жануарлар өліктерін мал қорымында немесе өлікті өртейтін пеште жою
2	Жануарлар, құстар және балықтар	Залалсыздандырғыш құралдар	2-1) Залалсыздандырушы ерітінділерді дайындау. Кәсіпорынның санитарлық режимін сақтау
	Жануарлар, құстар және балықтар	Залалсыздандырушы қондырғылар, бүркеуіштер, жануарларға арналған орынжайлар	2-2) Залалсыздандыру қондырғыларды және бүркеуіштерді күйге келтіру. Залалсыздандыру, дәрілеу және дератизацияны жүргізу

5-кесте. СБШ біліктіліктің 3-деңгейлі ветеринарлық санитардың құзыретіне қойылатын талаптар

Міндеттер шифры	Тұлғалық және кәсіптік құзыреттіліктер	Біліктер мен дағдылар	Білімдер
1-1)	Командада жұмыс жасауға оң бейімділік. Ережелер мен нормаларды, қарапайым қауіпсіздік шараларын сақтауға, өз денсаулығы үшін жеке жауапкершілік	Қан алу, вакциналауды және туберкулезге қарсы екпелерді жасай білу	Жануарларды аппараттар мен механизмдер көмегімен жаппай егу саласындағы білім
2-1)	Ойлау дербестігі. Тапсырманы орындау қажеттілігін түсіну және жауапты болу	Патологиялық материалды дайындау, қағидалар мен нұсқаулықтарды сақтай отырып өңделген материалды жоя білу	Зертханаға жіберу үшін патологиялық материалды дайындау. Жануарлар өліктерін мал қорымында немесе өлікті өртейтін пеште жою
3-1)	Командада жұмыс жасауға оң бейімділік. Жеке жауапкершілік	Ветеринариялық-санитарлық гигиенаның қағидалары мен нұсқаулықтарына сәйкес жұмысты жүргізе білу	Залалсыздандыру ерітінділерін дайындау бойынша білім. Кәсіпорынның санитарлық тәртібін сақтау
4-1)	Мал дәрігерінің тікелей басшылығымен әрекеттер жасау	Залалсыздандыру, дәрілеу және дератизацияны өткізудегі дағдылар мен біліктер	Залалсыздандыру қондырғылар және бүркеуіштер құрылымы. Залалсыздандыру қондырғылар және бүркеуіштерді күйге келтіру

Ветеринариялық санитария бойынша қызметтегі кәсіби стандартының 3-қосымшасы

1-кесте. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланысы

Қазақстан Республикасы мемлекеттік кәсіптер жіктеуіші (МКЖ)	
Базалық топ	7460 Ветеринариялық препаратшы

Қазақстан Республикасы жұмысшылар кәсіптері мен жұмыстарының бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтағышы (БТБА)	
Шығарылым, БТБА тарауы	64-шығарылым, Мал шаруашылығындағы қызметкерлердің жұмыстары мен кәсіптері
БТБА бойынша кәсібі	Ветеринариялық препаратшы
СБШ біліктілік деңгейі	БТБА бойынша разрядтар
3	3

2-кесте. Ветеринариялық препаратшының еңбек шарттарына, біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар

Кәсібі бойынша мүмкін жұмыс орындары (кәсіпорын, ұйым)	Ветеринариялық зертханалар, гистологиялық зертхана, ғылыми-зерттеу институттары, оқу мекемелері және ветеринариялық бағыттағы мекемелер, көрнекілік құралдар өндірісі	
Зиянды және қауіпті еңбек жағдайлары	Гистологиялық препараттарға арналған бояулар, патологиялық материалдар фиксациясына арналған иісі шығатын химиялық заттармен жұмыс істеу. Ауру жануарлардан патологиялық материал сынамаларын іріктеп алу	
Жұмысқа жіберудің ерекше шарттары	Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес	
С Б Ш біліктілік деңгейі	Кәсіптік білім беру және оқыту деңгейі	Қажетті еңбек тәжірибесі
3	Практикалық тәжірибесіз негізгі орта білім базасында жалпы орта білімі немесе техникалық және кәсіби білімі болған жағдайда практикалық тәжірибе және/немесе кәсіби дайындық (бір жылға дейін кәсіби дайындықты ұйымдастыру базасындағы курстар немесе кәсіпорында оқу)	Талап етілмейді

3-кесте. Ветеринариялық препаратшы орындайтын, еңбек функцияларын анықтайтын, КС бірліктерінің тізбесі

Еңбек функцияларының шифры	Еңбек функциясының атауы (кәсіби стандарттың бірлігі)
1	Құралдар мен маталарды жұмысқа дайындау. Қажетті ерітінділерді дайындау. Жануарлардың мүшелері мен ұлпаларынан кесінділер дайындау
2	Қоректік орталар, қан жағындыларын және зертханалық препараттарды дайындау. Жағындыларды, гистологиялық кесінділерді бояу және зерттеу
3	Консерванттар мен химиялық реактивтер ерітінділерін гистологиялық және зертханалық практикада қолдану
4	Технологиялық үдерістер мен тәртіптерді түзетуіне байланысты техникалық құжаттамаға өзгерістер енгізу және оларды кәсіпорын бөлімшелерімен келісу

4-кесте. Ветеринариялық препаратшы орындайтын КС бірліктерінің сипаттамасы

--	--	--	--

Еңбек функцияларының шифры	Еңбек заттары	Еңбек құралдары	Міндеттер (еңбек іс-әрекеттері)
1	Сау немесе ауру жануарлардың ұлпалары, мүшелері	Союға арналған құралдар, арнайы киім, қорғаныштық көзілдірік, қолғаптар, халат, микротом	1-1) Құралдар көмегімен жануарлардың мүшелері мен ұлпаларынан кесінділер мен жағындылар дайындау және оларды арнайы ерітінділерге салу
2	Сау немесе ауру жануарлардың ұлпалары, мүшелері, зертханалық бояулар жиынтығы	Халат, қалпақ, қолғаптар, қоректік орталар, жағындылар мен зертханалық препараттарды дайындауға арналған ингредиенттер	2-1) Қоректік орталар, бояуларды дайындау, зертханалық препараттарды әзірлеу
	Сау немесе ауру жануарлардың ұлпалары, мүшелері, зертханалық бояулар жиынтығы	Халат, қалпақ, қолғаптар, қоректік орталар, жағындылар мен зертханалық препараттарды дайындауға арналған ингредиенттер	2-2) Консерванттар мен химиялық реактивтер ерітінділерін гистологиялық және зертханалық практикада жағындыларды, жағынды-іздерді бояу үшін, препараттар дайындау үшін қолдану
3	Құралдар, жағынды-іздердің өңделген материалы, мүшелер мен ұлпалар	Автоклавтар, өлікті өртейтін пештер, арнайы киім және аяқ киім, қолданылған материалға арналған ыдыс, залалсыздандырушы ерітінділер	3-1) Өңделген материалды жою; құрал-жабдықтарға күтім жасау. Құралдарды залалсыздандырушы ерітінділермен өңдеу

5-кесте. СБШ біліктіліктің 3-деңгейлі ветеринарлық препаратшының құзыретіне қойылатын талаптар

Міндеттер шифры	Тұлғалық және кәсіптік құзыреттіліктер	Біліктер мен дағдылар	Білімдер
1-1)	Жауапкершілік, жұмыс орнын нақты ұйымдастыру қабілеті, еңбек тәртібі	Стандартты және біртектес практикалық міндеттерді шешу	Құралдар көмегімен жануарлардың мүшелері мен ұлпаларынан кесінділер мен жағындылар дайындау және оларды арнайы ерітінділерге салу саласындағы білім
2-1)	Жеке жауапкершілік, жоғары тұрған маманның тікелей басшылығымен қызмет ету	Белгіленген нұсқаулық бойынша әрекет ету әдісін таңдау. Жұмысты орындау барысында ережелер мен әдістемелер білімдерін қолдану	Қоректік орталар, бояуларды дайындау, зертханалық препараттарды әзірлеу бойынша білім
2-2)	Функционалдық міндеттер	Нұсқаулықтар, әдістемелер бойынша жұмыс жасау	Консерванттар мен химиялық реактивтер ерітінділерін гистологиялық және зертханалық практикада жағындыларды,

	шеңберіндегі жауапкершілік		жағынды-іздерді бояу үшін, препараттар дайындау үшін қолдану бойынша білім
3-1)	Өз денсаулығы, қауіпсіздігі, қоршаған ортаны қорғау үшін жауапкершілік	Мал шаруашылық заңнамасына сәйкес патологиялық материалды жою әдістерін таңдай білу	Өңделген материалды жою; құрал-жабдықтарға күтім жасау бойынша білім. Қоршаған ортаны қорғау туралы заң

Ветеринариялық санитария бойынша қызметтегі кәсіби стандартының 4-қосымшасы

1-кесте. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланысы

Қазақстан Республикасы мемлекеттік кәсіптер жіктеуіші (МКЖ)	
Базалық топ	2212 Мал дәрігері – бактериолог 1221 Бас бактериолог 1221 Бас мал дәрігері
Ауыл шаруашылығы саласының басшылары және мамандары лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары (Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2013 жылғы 1 шілдедегі № 17 /308 бұйрығымен бекітілген, Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2013жылы 8 тамызда № 8614 тіркелді)	
СБШ біліктілік деңгейі	Санаттар
5	I, II, III, дәрежесіз
6	I, II, III, дәрежесіз
7	-

2-кесте. Мал дәрігері – бактериологтың еңбек шарттарына, біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар

Кәсібі бойынша мүмкін жұмыс орындары (кәсіпорын, ұйым)	Нарықтарды ветеринарлық-санитарлық сараптау зертханалары, шұжық және консерві кәсіпорындары, етті қайта өңдейтін кәсіпорындар, мемлекеттік кеден қызметі мекемелері, биологиялық комбинаттар және биологиялық белсенді заттарды дайындау және бақылау жөніндегі басқа да кәсіпорындар, көлік, ғылыми-зерттеу институттары, оқу мекемелері және ветеринарлық бағыттағы мекемелер, әскери-ветеринарлық қызмет	
Зиянды және қауіпті еңбек жағдайлары	Ветеринарлық-санитарлық сараптама жүргізу барысында және/немесе аса қауіпті аурулармен ауыратын жануарларды тексеріп қарау барысында індет жұқтыру ықтималдығы	
Жұмысқа жіберудің ерекше шарттары	Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес	
С Б Ш біліктілік деңгейі	Кәсіптік білім беру және оқыту деңгейі	Қажетті еңбек тәжірибесі
5	Техникалық және кәсіби (орта буын маманы), ортадан кейінгі білім, практикалық тәжірибе, жоғары білім	Бұрынғы қызметінде кемінде 3 жыл жұмыс тәжірибесі, немесе жоғары білім бар жағдайда-жұмыс тәжірибесі талап етілмейді
6	Жоғары білім, практикалық тәжірибе	Кемінде 3 жыл тәжірибесі

7	Жоғары білім, практикалық тәжірибе, және/немесе ЖОО-дан кейінгі білім, практикалық тәжірибе	Кемінде 5 жыл тәжірибесі
---	---	--------------------------

3-кесте. Мал дәрігері – бактериолог орындайтын, еңбек функцияларын анықтайтын, КС бірліктерінің тізбесі

Еңбек функцияларының шифры	Еңбек функциясының атауы (кәсіби стандарттың бірлігі)
1	Бактериологиялық зерттеулер жүргізу. Бактериологиялық зерттеудің аналитикалық және диагностикалық сенімді тәсілдерін пайдалануды қамтамасыз ету. Боксты залалсыздандыру, жұмыс орнын өңдеу, құралдарды зарарсыздандыру, реактив ерітінділерін, коректік орталарды дайындау. Жүргізілетін талдау нәтижелерін рәсімдеу және есептеу, биологиялық материал қалдықтарын жою
2	Зертханалық ветеринарлық -санитарлық сараптама жүргізу. Өлген жануарлардың өліктерін қарау және сою. Жануарлар ауруларының қоздырғыштарын анықтау және типтеу. Жануарлардың аса қауіпті ауруларының жасырын формаларын анықтау. Зерттеуге келіп түскен материалды қабылдау, оның зерттеу аяқталғанға дейін сақталуын қамтамасыз ету
3	Бактериологиялық зерттеу нәтижелерін түсіндіруге қатысу. Зертханалық бактериологиялық зерттеулер сапасына зертханашілік және сыртқы бақылау жүргізу бойынша шараларды жүзеге асыру. Бактериологиялық зерттеулердің жаңа тәсілдері мен зертханалық құрал-жабдықтарды игеру мен енгізуге қатысу
4	Өнімнің халықаралық және отандық стандарт талаптарына сәйкестілігін анықтау үшін сынақ, карантинді талдау және карантинді сараптама жүргізу. Зерттеу және санитарлық өңдеу жүргізуге кеткен материал шығындары бойынша құжаттама рәсімдеу, сондай-ақ, зерттеу нәтижелері, солар бойынша сараптама актілерін беру
5	Өз құзыреті шегінде мекеме қызметкерлеріне әдістемелік және практикалық көмек көрсету. Бактериология саласында тәжірибелік зерттеулер жүргізу. Жаңа жұмыс тәсілдерін әзірлеуге қатысу. Жүргізілген зертханалық-диагностикалық зерттеулерді талдау және есепке алуды жүзеге асыру. Коллекциялық материалды есепке алу, оның сақталуын қамтамасыз ету. Белгіленген есептілік жүргізу. Бактериология сұрақтары бойынша басқа мамандық дәрігерлеріне кеңес беру қызметтерін көрсету

4-кесте. Мал дәрігері – бактериолог орындайтын КС бірліктерінің сипаттамасы

Еңбек функцияларының шифры	Еңбек заттары	Еңбек құралдары	Міндеттер (еңбек іс-әрекеттері)
1	Жануарлардан алынған патологиялық материал, сумен шаю, жағындылар - іздер	Зертханалық құрал-жабдық, ыдыс, микроскоп	1-1) Бактериологиялық зерттеудің аналитикалық және диагностикалық сенімді тәсілдерін жүргізу
	Жануарлардан алынған патологиялық	Сараптама нәтижелері бойынша	1-2) Өлген жануарлардың өліктерін қарау және сою. Жануарлар ауруларының қоздырғыштарын

	материал, сумен шаю, жағындылар	актілер, есепті құжаттама	анықтау және типтеу. Жануарлардың аса қауіпті ауруларының жасырын формаларын анықтау
2	Жануарлардан алынған патологиялық материал	Халаттар, резеңке қолғаптар, маскалар	2-1) Зертханалық бактериологиялық зерттеулер сапасына зертханашілік және сыртқы бақылау жүргізу бойынша шараларды жүзеге асыру
	Жануарлардан алынған патологиялық материал, сумен шаю, жағындылар	Сараптама нәтижелері бойынша актілер, есепті құжаттама	2-2) Зерттеу және санитарлық өңдеу жүргізуге кеткен материал шығындары бойынша құжаттама рәсімдеу
3	Жануарлардан алынған патологиялық материал, сумен шаю, жағындылар	Сараптама нәтижелері бойынша актілер, есептік құжаттама	3-1) Өз жұмысына және оған бағынышты мамандардың жұмыстарына талдау жүргізу. Өзінің жасалған жұмыстары туралы есеп дайындау, зертхананың бактериологиялық бөлімінің жылдық есебін жасауға қатысу
4	Жануарлардан алынған патологиялық материал, сумен шаю, жағындылар	Сараптама нәтижелері бойынша актілер, есептік құжаттама, жана әдістер	4-1) Бактериология саласында тәжірибелік зерттеулер жүргізу. Жана жұмыс тәсілдерін әзірлеуге қатысу. Жүргізілген зертханалық-диагностикалық зерттеулерді талдау және есепке алуды жүзеге асыру
5	Жануарлардан алынған патологиялық материал	Халаттар, резеңке қолғаптар, маскалар	5-1) Өз құзыреті шегінде мекеме қызметкерлеріне әдістемелік және практикалық көмек көрсету

5-кесте. СБШ біліктіліктің 5-деңгейлі мал дәрігері-бактериологтың құзыретіне қойылатын талаптар

Міндеттер шифры	Тұлғалық және кәсіптік құзыреттіліктер	Біліктер мен дағдылар	Білімдер
1-1)	Қызметкерлерді басқару, олардың жұмыс нәтижесі үшін жауапкершілік ; өндірістік үдерісті дербес басқару және бақылау, қорытындыларды дәйектеу және ақпаратқа сүйеніп сауатты әрекет жасау қабілеті	Кәсіби мәселелерді шешудің әр түрлі нұсқаларын әзірлеуге және ұсынуға деген шығармашылық қадам ; бактериологиялық зерттеулердің әр түрлі әдістемелері	Қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау қағидалары. Қазақстан Республикасының "Мал дәрігерлігі туралы" Заңы. Біліктілікті арттыру курстары
2-1)	Кәсіби қызметте ұжымдық шығармашылыққа қабілеттілік, ветеринарлық қызметтің нәтижесі үшін жауапкершілік	Орындалған жұмыс көлемі мен сапасын бақылаудағы біліктілік пен дағдысы	Бар әдістемелері бойынша уақтылы, толық зерттеулер жүргізу
2-2)	Соңғы нәтижеге бағытталған жаңа әдіс-тәсілдерді меңгеру	Ветеринариялық-санитарлық сараптама жүргізу кезінде теориялық және практикалық білім	Серологиялық зерттеулерінің нәтижелері бойынша құжаттарды рәсімдеу, сараптама актілерін беру
			Алдыңғы қатарлы тәжірибе, ғылыми жетістіктер жөніндегі

3-1)	Искерлік жоспарлауды жүргізу және кәсіби қызметті ұйымдастыру мен басқару үшін қажетті материалдық және адами ресурстарды бөлу	Зерттеулер жүргізу кезінде бақылау, бағалау және түзету	білім, серология зерттеулерінің әдістемесін жақсарту бойынша ғылыми зерттеулерге қатысу
4-1)	Кәсіби міндеттерді орындауға қажет ақпаратты дербес іздеу	Кәсіби қызмет саласындағы тәжірибе мен білім	Арнайы сұрақтар бойынша ғылыми-техникалық ақпаратты өңдеу, талдау және жүйелеу
5-1)	Қызметкерлерді олардың жұмыс нәтижесі үшін жауапкершілікті ала отырып, басқару	Әр түрлі, соның ішінде баламалы, шешім жасаудың нұсқаларын дербес әзірлеу және ұсыну білігі мен дағдысы, шығармашылық қадам	Зерханалар мен ұйымдардың ветеринарлық мамандарына әдістемелік және практикалық көмек көрсету білімі

6-кесте. СБШ біліктіліктің 6-деңгейлі мал дәрігері-бактериологтың құзыретіне қойылатын талаптар

Міндеттер шифры	Тұлғалық және кәсіптік құзыреттіліктер	Біліктер мен дағдылар	Білімдер
1-1)	Жұмыс барысы мен нәтижесіне, денсаулықты сақтау және еңбекті қорғауға, еңбек гигиенасы мен қоршаған ортаны қорғау бойынша іс-шараларға жауапкершілік	Ғылыми-зерттеу және инновациялық қызметті атқару білігі мен дағдысы	Бактериологиялық зерттеудің аналитикалық және диагностикалық сенімді әдістері
1-2)	Тапсырылған учаскедегі жұмыстарды басқа учаскелердегі қызметпен келістіру	Зертханалық бактериологиялық диагностиканы жүргізудегі дағды, бақылау және бағалау	Өлген жануарлардың өліктерін қарау және сою әдістері. Жануарлар ауруларының қоздырушыларын типтеу. Жануарлардың аса қауіпті ауруларының жасырын формаларын анықтау
2-1)	Кәсіби қызметте шығармашылыққа, басқаруда бастамаға қабілеттілік, кәсіби білімнің дамуы мен кәсіби қызметтің нәтижесіне жауапкершілік	Технологиялық үдеріс құрауыштарын жақсарту, әзірлеу, бағалау және түзету білігі	Зертханалық бактериологиялық зерттеулер сапасына зертханашілік және сыртқы бақылау жүргізу бойынша шараларды жүзеге асыру жөніндегі білім
2-2)	Бөлімше немесе ұйым деңгейінде қызметкерлер (топ) қызметінің нәтижесіне жауапкершілікті ала отырып басқару	Технологиялық және әдістемелік проблемаларды шешу білктілігі	Зерттеулер мен санитарлық өңдеуді жүргізуге қолданылған материалдардың шығыны құжаттарды рәсімдеу

3-1)	Арнайы теориялық және практикалық білім, инновациялық білімді қоса алғанда, және практикалық тәжірибе синтезі	Технологиялық үдеріс құрауыштарын бағалау және түзету білігі	Өз жұмысына және оған бағынышты мамандардың жұмыстарына талдау жүргізу әдістері. Өзінің жасаған жұмыстары туралы есеп дайындау, бактериологиялық зертхананың жылдық есебін жасауға қатысу
		Жануарларды зерттеу және өсіру сұрақтары	

4 - 1)	Кәсіби ақпаратты өздігінен іздеу, талдау және бағалау	бойынша кеңес беру кезіндегі біліктер мен дағдылар	Бактериология саласында тәжірибелік зерттеулер жүргізу жөніндегі білім. Жаңа жұмыс тәсілдерін әзірлеуге қатысу
5 - 1)	Жүргізілген зертханалық-диагностикалық зерттеулерді талдау және есепке алуды жүзеге асыру	Өз ойын жазбаша және ауызша түрде дәйекті жеткізу білігі, белгілі бір саладағы теориялық білімді тәжірибеде қолдану	Зертханалар мен ұйымдардың ветеринарлық мамандарына әдістемелік және практикалық көмек көрсету

7-кесте. СБШ біліктіліктің 7-деңгейлі мал дәрігері-бактериологтың құзыретіне қойылатын талаптар

Міндеттер шифры	Тұлғалық және кәсіптік құзыреттіліктер	Біліктер мен дағдылар	Білімдер
1-1)	Нәтижеге жетуді ескере отырып, қызметкерлер жұмысының нәтижесіне жауапкершілікті ала отырып, оларды басқару	Жануарларды тексеру және олардың ауруларына диагноз қоюдың жаңа әдіс-тәсілдерін әзірлеуді талап ететін технологиялық проблемаларды шешу біліктері мен дағдылары	Жануарлардан алынған патологиялық материалына зертханалық диагностика жүргізу кезіндегі ғылыми және кәсіби білімнің синтезі
1-2)	Бөлімшенің ветеринарлық қызмет көрсету сапасын жақсарту және еңбекті ұйымдастыруды жақсарту бойынша қызмет стратегиясын анықтау	Ветеринарлық қызмет көрсету сапасын жақсарту және еңбекті ұйымдастыруды жақсарту бойынша әр түрлі әдіс-тәсілдерді қолдану білігі	Ветеринарлық қызмет көрсету сапасын жақсарту және еңбекті ұйымдастыруды жақсарту бойынша ұсыныстарды басшылыққа жеткізу
2-1)	Бөлімше деңгейіндегі жауапкершілік	Басқару міндеттерін әзірлеу және ағымдағы зерттеулерді жүргізу білігі	Зертханалық жануарлармен жұмыс кезінде зоогигиеналық және ветеринарлық қағидаларды сақтау
2-2)	Технологиялық үдерістің белгілі бір учаскесіндегі нәтижеге жауапкершілікті ала отырып қызметкерлерді басқару	Технологиялық және әдістемелік проблемаларды шешу біліктілігі	Зерттеулер жүргізуге қолданылған материалдардың шығыны жөніндегі құжаттарды рәсімдей білу
3-1)	Саланы басқару және дамыту тәртібі мен жаңа әдіс-тәсілдерін әзірлеу	Зертханалық радиологиялық диагностиканың әдістері мен құралдарын таңдау	Жануарлардың ауруы мен өлімін ескеру бойынша ветеринарлық шаралардың нұсқаулықтары мен қағидалары
4-1)	Инновациялық тәсілдерді қолдана отырып міндеттер мен проблемаларды анықтау	Бақылау пунктерінен келіп түскен ветеринарлық бақылаудағы объектілердің радиоактивті ластануын бақылау. Техногенді радионуклидтердің гамма-фон және белсенділік деңгейін анықтау	Экспортқа жіберуге арналған өсімдік және мал текті өнімдердің радиоактивті ластану деңгейін анықтау сұрақтары бойынша кеңес беру

5-1)	Қызметкерлерді басқару. Инновациялық тәсілдерді қолдана отырып міндеттер мен проблемаларды анықтау	Қызметкерлерді басқару кезінде нәтижеге жету үшін жауапкершілік	Мазмұны бойынша туыстас міндеттерді орындау. Қызметкерлерді басқару
------	--	---	---

Ветеринариялық санитария бойынша қызметтегі кәсіби стандартының 5-қосымшасы

1-кесте. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланысы

Қазақстан Республикасы мемлекеттік кәсіптер жіктеуіші (МКЖ)	
Базалық топ	2212 Вирусолог 1221 Бас вирусолог
Ауыл шаруашылығы саласының басшылары және мамандары лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары (Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2013 жылғы 1 шілдедегі № 17 /308 бұйрығымен бекітілген, Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2013 жылы 8 тамызда № 8614 тіркелді)	
СБШ біліктілік деңгейі	Санаттар
5	I, II, III, дәрежесіз
6	I, II, III, дәрежесіз
7	-

2-кесте. Вирусологтың еңбек шарттарына, біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар

Кәсібі бойынша мүмкін жұмыс орындары (кәсіпорын, ұйым)		Нарықтарды ветеринарлық -санитарлық сараптау зертханалары, мемлекеттік кеден қызметі мекемелері, биологиялық комбинаттар және биологиялық белсенді заттарды дайындау және бақылау жөніндегі басқа да кәсіпорындар, ғылыми-зерттеу институттары, оқу мекемелері
Зиянды және қауіпті еңбек жағдайлары		Ауру жұқтырылған материалмен жұмыс жасау барысында ауру жұқтыру қаупі
Жұмысқа жіберудің ерекше шарттары		Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес
С Б Ш біліктілік деңгейі	Кәсіптік білім беру және оқыту деңгейі	Қажетті еңбек тәжірибесі
5	Техникалық және кәсіби (орта буын маманы), ортадан кейінгі білім, практикалық тәжірибе, жоғары білім	Бұрынғы лауазымдарында кемінде 3 жыл тәжірибесі, жоғары білімі болған жағдайда – жұмыс тәжірибесі талап етілмейді
6	Жоғары білім, практикалық тәжірибе	Кемінде 3 жыл тәжірибесі
7	Жоғары білім, практикалық тәжірибе, және/немесе жоғары оқу орнынан кейінгі білім, практикалық тәжірибе	Кемінде 5 жыл тәжірибесі

3-кесте. Вирусолог орындайтын, еңбек функцияларын анықтайтын, КС бірліктерінің тізбесі

Еңбек функцияларының шифры	Еңбек функциясының атауы (кәсіби стандарттың бірлігі)
1	Зертханалық карантин-фитосанитарлық және ветеринарлық -санитарлық сараптама жүргізеді. Жануарлар ауруларының қоздырушыларын анықтау және типтеуді жүзеге асырады. Жануарлардың аса қауіпті ауруларының жасырын формаларын анықтайды. Өнімнің халықаралық және отандық стандарт талаптарына сәйкестілігін анықтау үшін сынау, карантинді талдау және карантинді сараптама жүргізеді. Жұмыс процесінде халықаралық және отандық стандарттарды пайдаланады
2	Зерттеу және санитарлық өңдеу жүргізуге кеткен материал шығындары бойынша құжаттама рәсімдейді. Боксты залалсыздандыру, жұмыс орнын өңдеу, құралдарды зарарсыздандыру жұмыстарын жүргізеді, реактив ерітінділерін, қоректік орталарды дайындайды. Коллекциялық материалдың картотекасын жүргізеді және оны сақтауды жүзеге асырады. Қоректік орталар мен диагностикалық препараттарды дұрыс сақтауды және жарамдылық мерзімдерін қадағалайды

4-кесте. Вирусолог орындайтын КС бірліктерінің сипаттамасы

Еңбек функцияларының шифры	Еңбек заттары	Еңбек құралдары	Міндеттер (еңбек іс-әрекеттері)
1	Жануарлардан алынған патологиялық материал, ұсақ жануарлардың өліктері, арнайы киім	Зертханалық құрал-жабдық, микроскоп, ыдыс, зертханалық жануарлар	1-1) Өлген жануарлардың өліктерін қарау және сою. Зерттеуге келіп түскен материалды қабылдау, оның зерттеу аяқталғанға дейін сақталуын қамтамасыз ету
	Жануарлардан алынған патологиялық материал, ұсақ жануарлардың өліктері, арнайы киім	Зертханалық құрал-жабдық, микроскоп, ыдыс, зертханалық жануарлар	1-2) Ауру жануарлардан алынған материалға вирусологиялық зерттеу жүргізу. Тәжірибе жүргізілетін жануарларға ауру жұқтыру, материалды зерттеу және диагноз қою
2	Жануарлардан алынған патологиялық материал, халаттар, резеңке қолғаптар, маскалар	Лаборант, дәрігер, ветеринариялық санитар	2-1) Жүргізілген талдау нәтижелерін рәсімдеу және есептеу. Коллекциялық материалдың картотекасын жүргізу және оны сақтауды жүзеге асыру. Қоректік орталар мен диагностикалық препараттарды, биологиялық материал қалдықтарын дұрыс сақтауды және жарамдылық мерзімдерін қадағалайды
	Жануарлардан алынған пат. материал, сумен шаю, жағындылар	Сараптама нәтижелері бойынша актілер, есепті құжаттама	2-2) Коллекциялық материалдың картотекасын жүргізу және оны сақтауды жүзеге асыру. Қоректік орталар мен диагностикалық препараттарды дұрыс сақтауды және жарамдылық мерзімдерін қадағалау

5-кесте. СБШ біліктіліктің 5-деңгейлі вирусологтың құзыретіне қойылатын

талаптар

Міндеттер шифры	Тұлғалық және кәсіптік құзыреттіліктер	Біліктер мен дағдылар	Білімдер
1-1)	Жеке жауапкершілік. Командада жұмыс жасауға оң бейімділік.	Санитария ережелерін сақтау. Жоспарлауда, жұмысты бағалауда, мониторингте және дұрыс шешімдер табуда дағдыларды қолдану	Кәсіби білім және практикалық тәжірибе, кәсіби қызмет саласындағы теориялық және практикалық білімдердің кең диапазоны
1-2)	Тапсырылған учаскедегі жұмыстарды басқа учаскелердегі қызметпен келісу қызметті жобалау, менеджменттің жаңа формаларын енгізу, персоналдың қызметін басқару	Ветеринариялық қызмет көрсету сапасын жақсарту және еңбекті ұйымдастыруды жақсарту бойынша көзқарастарды және қарым-қатынас тәсілдерін анықтау	Ауру жануарлардан алынған материалға вирусологиялық зерттеу жүргізу. Тәжірибе жүргізілетін жануарларға ауру жұқтыру, материалды зерттеу және диагноз қою
2-1)	Кәсіби қызметте шығармашылыққа, басқаруда бастамалыққа қабілеттілік, ветеринариялық қызметтің нәтижесі мен кәсіби білімнің дамуы үшін жауапкершілік	Атқарған жұмыс сапасы мен көлемін бақылаудағы біліктілік пен дағды	Жүргізілген талдау нәтижелерін рәсімдеу және есептеу. Коллекциялық материалдың картотекасын жүргізу және оны сақтауды жүзеге асыру. Қоректік орталар мен диагностикалық препараттарды, биологиялық материал қалдықтарын дұрыс сақтауды және жарамдылық мерзімдерін қадағалайды
2-2)	Персоналдың біліктілігі мен кәсіпқойлығын арттыру бойынша шешім қабылдау. Соңғы нәтижеге бағытталған жаңа әдіс-тәсілдерді меңгеру	Жануарларды емдеу және өсіру сұрақтары бойынша кеңес беру кезінде кәсіби қызметтегі тәжірибе мен білім	Коллекциялық материалдың картотекасын жүргізу және оны сақтау. Қоректік орталар мен диагностикалық препараттарды дұрыс сақтауды және жарамдылық мерзімдерін қадағалау

6-кесте. СБШ біліктіліктің 6-деңгейлі вирусологтың құзыретіне қойылатын

талаптар

Міндеттер шифры	Тұлғалық және кәсіптік құзыреттіліктер	Біліктер мен дағдылар	Білімдер
1-1)	Кәсіби ақпаратты өздігінен іздеу, талдау және бағалау қабілеті	Технологиялық үдеріс құрауыштарын бағалау және түзету білігі;ғылыми-зерттеу және инновациялық қызметті атқару білігі мен дағдысы	Арнайы теориялық және практикалық, инновациялық және практикалық тәжірибе синтезі

1-2)

Байланысқа бейімділік,
ұжымдағы жұмысқа
қабілеті, зерттеудің жаңа
әдістерін зерттеу

Жабдық пен аспаптың
бекітілген жаңа түрлерін
сынауға, жануарлар мен
өсімдіктердің ауруларына
диагностика жүргізудің
заманауи әдістерін әзірлеуге
қатысу

Біліктілікті арттыру курстарын,

			оқу семинарларын, өздігінен білім алуды жүргізу
2-1)	Персоналдың біліктілігі мен кәсіпқойлығын арттыру бойынша шешім қабылдау. Соңғы нәтижеге бағытталған жаңа әдіс-тәсілдерді меңгеру	Вирустық індеттерге диагностика жүргізу сұрақтары бойынша кеңес беру кезінде кәсіби қызметтегі тәжірибе мен білім	Мал мен құсқа ветеринариялық-санитарлық сараптама жүргізу қағидалары. Вирустық індеттерге диагностика жүргізу сұрақтары бойынша кеңес беру
2-2)	Кәсіби қызметті басқару мен ұйымдастыру үшін қажетті материалды және адами ресурстарды бөлу және жоспарлау	Вирусологиялық зерттеулерді жүргізудегі бақылау, бағалау және түзету	Коллекциялық материалдың картотекасын жүргізу және оны сақтау. Қоректік орталар мен диагностикалық препараттарды дұрыс сақтауды және жарамдылық мерзімдерін қадағалау

7-кесте. СБШ біліктіліктің 7-деңгейлі вирусологтың құзыретіне қойылатын талаптар

Міндеттер шифры	Тұлғалық және кәсіптік құзыреттіліктер	Біліктер мен дағдылар	Білімдер
1-1)	Нәтижеге жетуді ескере отырып, қызметкерлер жұмысының нәтижесіне жауапкершілікті ала отырып, оларды басқару	Жануарларды тексеру және олардың ауруларына диагноз қоюдың жаңа әдіс-тәсілдерін әзірлеуді талап ететін технологиялық проблемаларды шешу біліктері мен дағдылары	Жануарларды тексеру және олардың ауруларына диагноз қою кезіндегі ғылыми және кәсіби білімнің синтезі
1-2)	Бөлімшенің ветеринариялық қызмет көрсету сапасын жақсарту және еңбекті ұйымдастыруды жақсарту бойынша қызмет стратегиясын анықтау	Ветеринариялық қызмет көрсету сапасын жақсарту және еңбекті ұйымдастыруды жақсарту бойынша әр түрлі әдіс-тәсілдерді қолдану білігі	Ветеринариялық қызмет көрсету сапасын жақсарту және еңбекті ұйымдастыруды жақсартуды білу және ұсыныстарды басшылыққа жеткізу
2-1)	Саланы дамыту және басқару бойынша жаңа әдіс-тәсілдерді, тәртіптерді әзірлеу	Жануарлардың вирустық індеттерінің алдын алу бойынша ветеринарлық шаралар нәтижелеріне жету үшін әдістер мен құралдарды таңдау білігі	Жүргізілген талдау нәтижелерін рәсімдеу және есептеу. Коллекциялық материалдың картотекасын жүргізу және оны сақтауды жүзеге асыру. Қоректік орталар мен диагностикалық препараттарды, биологиялық материал қалдықтарын дұрыс сақтауды және жарамдылық мерзімдерін қадағалайды
2-2)	Кәсіби қызметті басқару мен ұйымдастыру үшін қажетті материалды және адами	Вирусологиялық зерттеулер жүргізудегі	Коллекциялық материалдың картотекасын жүргізу және оны сақтау. Қоректік орталар

ресурстарды бөлу және жоспарлау	түзетудің біліктері мен дағдылары	мен диагностикалық препараттарды дұрыс сақтауды және жарамдылық мерзімдерін қадағалау
---------------------------------	-----------------------------------	---

Ветеринариялық санитария бойынша қызметтегі кәсіби стандартының 6-қосымшасы

1-кесте. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланысы

Қазақстан Республикасы мемлекеттік кәсіптер жіктеуіші (МКЖ)	
Базалық топ	2212 Токсиколог
Ауыл шаруашылығы саласының басшылары және мамандары лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары (Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2013 жылғы 1 шілдедегі № 17 /308 бұйрығымен бекітілген, Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2013 жылы 8 тамызда № 8614 тіркелді)	
СБШ біліктілік деңгейі	Санаттар
5	I, II, III, дәрежесіз
6	I, II, III, дәрежесіз

2-кесте. Токсикологтың еңбек шарттарына, біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар

Кәсібі бойынша мүмкін жұмыс орындары (кәсіпорын, ұйым)	Ветеринарлық зертханалар, нарықтарды ветеринарлық-санитарлық сараптау зертханалары, ғылыми-зерттеу институттары, оқу орындары	
Зиянды және қауіпті еңбек жағдайлары	Зарарлы материалмен жұмыс істеу барысында ауруды жұқтыру қаупі	
Жұмысқа жіберудің ерекше шарттары	Қазақстан Республикасының нормативтік-құқықтық актілеріне сәйкес	
СБШ біліктілік деңгейі	Кәсіптік білім беру және оқыту деңгейі	Қажетті еңбек тәжірибесі
5	Техникалық және кәсіби (орта буын маманы), ортадан кейінгі білім, практикалық тәжірибе, жоғары білім	Бұрынғы жұмыс орнында кемінде 3 жыл жұмыс тәжірибесі, немесе жоғары білімі болған жағдайда – жұмыс тәжірибесі талап етілмейді
6	Жоғары білім, практикалық тәжірибе	Кемінде 3 жыл тәжірибесі

3-кесте. Токсиколог орындайтын, еңбек функцияларын анықтайтын, КС бірліктерінің тізбесі

Еңбек функцияларының шифры	Еңбек функциясының атауы (кәсіби стандарттың бірлігі)
1	Өнімге зертханалық зерттеу жүргізеді. Зерттеуге келген материалды қабылдайды, оның зерттеудің соңынан дейін сақталуын қамтамасыз етеді. Зертханалық құрал-жабдықты жұмысқа дайындайды. Сараптама нәтижелерін есептейді және құжаттайды. Материал қалдықтарын залалсыздандыру мен жоюды қамтамасыз етеді

2	Патологиялық материалдың улану деңгейін анықтайды. Жануарлардың токсикозын алдын алу бойынша шараларды ұйымдастыру және өткізу кезінде практикалық және әдістемелік көмек көрсетеді. Озық тәжірибе мен ғылымның жетістіктерін зерттейді
3	Жаңа тесттер мен зерттеу әдістерін бағалайды. Жүргізілген зертханалық-диагностикалық зерттеулерді талдайды және есепке алады. Белгіленген тәртіппен есептерді ұсынады. Паразиттермен күрестің прогрессивті әдіс-тәсілдерін ұсынады
4	Жаңа тесттер мен зерттеу әдістерін бағалайды. Токсикологиялық зерттеудің прогрессивті әдіс-тәсілдерін әзірлейді. Идеяларды ұсынады, кәсіби және әлеуметтік салаға кең масштабты өзгерістер енгізеді, күрделі өндірістік және ғылыми үдерістерді басқарады

4-кесте. Токсиколог орындайтын КС бірліктерінің сипаттамасы

Еңбек функцияларының шифры	Еңбек заттары	Еңбек құралдары	Міндеттер (еңбек іс-әрекеттері)
1	Жануарлардан алынған патологиялық материал, зерттеуге жолдама, зертханалық құрал-жабдық	Микроскоп, зерттеуге арналған жұмыс ерітінділері, халат, қалпақ, резеңке қолғаптар, сынамаларды тіркеу журналы	1-1) Зерттеуге келген материалды қабылдайды, оның зерттеудің соңына дейін сақталуын қамтамасыз етеді. Сараптама нәтижелерін есептейді және құжаттайды. Материал қалдықтарын залалсыздандыру мен жоюды қамтамасыз етеді
2	Жануарлардан алынған патологиялық материал, зерттеуге жолдама, зертханалық құрал-жабдық	Нұсқаулықтар, арнайы киім, зертханалық журнал	2-1) Жануарлардың токсикозын алдын алу бойынша шараларды ұйымдастыру және өткізу кезінде практикалық және әдістемелік көмек көрсетеді
3	Жануарлардан алынған патологиялық материал, зерттеуге жолдама, зертханалық құрал-жабдық	Лауазымдық нұсқаулықтар, әдістемелік нұсқаулар, зерттеу журналдары	3-1) Жаңа тесттер мен зерттеу әдістерін бағалайды. Жүргізілген зертханалық-диагностикалық зерттеулерді талдайды және есепке алады. Белгіленген тәртіппен есептерді ұсынады
4	Жануарлардан алынған патологиялық материал, зерттеуге жолдама, зертханалық құрал-жабдық	Лауазымдық нұсқаулықтар, әдістемелік нұсқаулар, зерттеу журналдары	4-1) Жаңа тесттер мен зерттеу әдістерін бағалайды. Токсикологиялық зерттеудің прогрессивті әдіс-тәсілдерін әзірлейді. Идеяларды ұсынады, кәсіби және әлеуметтік салаға кең масштабты өзгерістер енгізеді, күрделі өндірістік және ғылыми үдерістерді басқарады

5-кесте. СБШ біліктіліктің 5-деңгейлі токсикологтың құзыретіне қойылатын талаптар

Міндеттер шифры	Тұлғалық және кәсіптік құзыреттіліктер	Біліктер мен дағдылар	Білімдер
1-1)	Қызметкерлердің жұмысын басқарады, өз оқуы және басқалардың оқуы үшін жауапты болады	Жоспарлау, жұмысты бағалауға жағдайды талдау, өзін-өзі талдау, шешімдер қабылдау мен оларды жүзеге асырудың жағдайларын жасау кезде практикалық және танымдық дағдыларды қолдану, командалық жұмыс аясында қызметті түзету мен бақылау	Токсикология зерттеулерінің әдістемелері. Қауіпсіздік техникасы мен еңбекті қорғау саласындағы білім. Қазақстан Республикасының "Мал дәрігерлігі туралы" Заңы
2-1)	Токсикология бөлімінің жұмысын зертханалық жоспарымен келістіру	Ветеринарлық қызмет көрсету сапасын жақсарту және еңбекті ұйымдастыруды жақсарту бойынша көзқарастарды және қарым-қатынас тәсілдерін анықтау	Жануарлардың токсикозын алдын алу бойынша шараларды ұйымдастыру және өткізу білігі
3-1)	Кәсіби қызметте шығармашылыққа, басқаруда бастамаға қабілеттілік	Атқарған жұмыс сапасы мен көлеміне бақылау жүргізудегі біліктер мен дағдылар	Жаңа тесттер мен зерттеу әдістерін бағалау. Жүргізілген зертханалық-диагностикалық зерттеулерді талдау және есепке алу
4-1)	Персоналдың біліктілігі мен кәсіпқойлығын арттыру бойынша шешім қабылдау. Соңғы нәтижеге бағытталған жаңа әдіс-тәсілдерді меңгеру	Токсикозға профилактика жүргізу сұрақтары бойынша кеңес беру, кәсіби қызметтегі тәжірибе мен білім	Жануарлардың токсикозға қарсы әдіс-тәсілдерін және мал шаруашылығы өнімдерін сақтау әдіс-тәсілдерін әзірлеу

6-кесте. СБШ біліктіліктің 6-деңгейлі токсикологтың құзыретіне қойылатын талаптар

Міндеттер шифры	Тұлғалық және кәсіптік құзыреттіліктер	Біліктер мен дағдылар	Білімдер
1-1)	Қызметкерлерді басқару және белгілі бір қызметкерлер мен командалардың міндеттерін орындауын бақылау. Белгілі бір қызметкерлердің кәсіби дамуын басқару	Жануарлар мен олардың аурулары мен зақымдануын тексерудегі теориялық және практикалық білім	Арнайы, кәсіби білім мен практикалық тәжірибенің синтезін талап ететін қызмет
2-1)	Тапсырылған учаскедегі жұмыстарды басқа учаскелердегі қызметпен келісу, қызметті жобалау, менеджменттің жаңа формаларын енгізу, персоналдың қызметін басқару	Токсикологиялық зерттеулер сапасын жақсарту және еңбекті ұйымдастыруды жақсарту бойынша көзқарастарды және қарым-қатынас тәсілдерін анықтау	Кәсіпорындарға, шаруашылықтарға токсикозға қарсы күресу шараларын ұйымдастыру және өткізуде әдістемелік және практикалық көмек көрсету

3-1)	Персоналдың біліктілігі мен кәсіпқойлығын арттыру бойынша шешім қабылдау. Соңғы нәтижеге бағытталған жаңа әдіс-тәсілдерді меңгеру	Токсикозға профилактика жүргізу сұрақтары бойынша кеңес беру, кәсіби қызметтегі тәжірибе мен білім	Жаңа тесттер мен зерттеу әдістерін бағалау. Жүргізілген зертханалық-диагностикалық зерттеулерді талдау және есепке алу. Белгіленген тәртіппен есептерді ұсыну
4-1)	Кәсіби қызметті басқару мен ұйымдастыру үшін қажетті материалды және адами ресурстарды бөлу және жоспарлау	Жануарлар ауруларына диагностика жүргізу, профилактика жүргізу және емдеу кезінде ветеринарлық шараларды түзету білігі	Аурулармен күрестің прогрессивті әдіс-тәсілдерін әзірлеу жайлы білім. Идеяларды ұсыну, өндірістік және ғылыми үдерістерді басқару
4-2)	Қызметтің дамуына қажетті ақпарат көздерін анықтау және іздеу	Мақсаттарды және оған жету тәсілдері мен құралдарын ғылыми түрде негіздеу	Прогрессивті әдіс-тәсілдерді дайындау; күрделі өндірістік және ғылыми үдерістерді басқару білімі

Ветеринариялық санитария
бойынша қызметтегі
кәсіби стандартының
7-қосымшасы

Келісу парағы

Ұйымның атауы
Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі

Осы КС тіркелді _____

— Кәсіби стандарттар Реестріне енгізілді, тіркеу № _____

Хат (хаттама) № _____ Күні _____

—